

1. Ukrajinská SBU zinscenovala smrt agenta

30.05.2018 ČRo Plus - Den v 60 minutach

Odkaz na nahrávku

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

Šéf ruské diplomacie Sergej Lavrov odmítl ukrajinské obvinění, že za objednáním vraždy Arkadije Babčenko stojí Moskva. Označil to za protiruskou kampaň. Živý Arkadij Babčenko dnes odpoledne vystoupil před kamerami na tiskové konferenci ukrajinské tajné služby SBU, která jeho atentát zinscenovala, aby dopadla organizátora. Šéf SBU Vasyl Hrycak prohlásil, že to byly ruské tajné služby, které si Babčenkovu vraždu objednaly. Najali si prý za tímto účelem ukrajinského občana, kterému zaplatili 40 tisíc dolarů, v přepočtu téměř 900 tisíc korun. 10 si nechal organizátor a 30 tisíc dolarů mělo jí vykonavatel, který dostal poloviční zálohu. SBU dále prohlásila, že zatčený muž měl v plánu zařídít smrt 30 ruských občanů na Ukrajině, vše na pokyn ruských zpravodajských služeb. Prvním z nich měl být právě Babčenko. Ten v minulosti působil jako válečný zpravodaj v Donbasu na východě Ukrajiny a podle šéfredaktora listu Moskovskij Komsomolec podporoval stanoviska ukrajinských úřadů vůči Rusku ohledně konfliktu v Donbasu, anexe Krymu či sestřelení civilního letu MH 17 nad východní Ukrajinou. Naším prvním hostem je teď generál **Karel Randák**, bývalý ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace. Dobrý večer, přejí.

Karel RANDÁK, bývalý ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace
Dobrý večer.

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

Pane Randáku, jak na vás postup ukrajinské SBU zatím působí, vůbec celá ta operace na základě dostupných informací?

Karel RANDÁK, bývalý ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace

Vy jste to řekla sama. Z dostupných informací je tak málo, že lze velmi těžko odhadovat, jak ten příběh celý vlastně probíhal a co se za celým tímto příběhem skrývá. Protože je tam tolik nejasností a tolik bílých míst, že pokud nebude jasné víc, pokud nebudou zveřejněna další fakta, to znamená, dejme tomu výpověď toho zadrženého člověka, který Služba Úspěchy Ukrajiny zadržela a bude ho jistě vyslyšet, tak pokud tohle to nevyjde na veřejnost, tak je velmi těžké vynášet nějaké soudy, kdo vlastně za tím vším stojí a proč tajná služba berou postupovala tak, jak postupovala.

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

Mluví z vás profesionál, lze očekávat, že výpověď toho zadrženého údajného organizátora si někdy přečteme? Vy to čekáte?

Karel RANDÁK, bývalý ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace

Já to příliš neočekávám, ale ono také, pokud mají pouze jednoho člověka, ten poslední článek řetězu, toho vykonavatele, tak nikde není psáno, že se skutečně po tom řetězci organizátorů nebo ano, organizátorů, dostanou k tomu hlavnímu organizátorovi, protože to je samozřejmě velmi dlouhá cesta. Pokud je to tak, jak naznačují samozřejmě ukrajinské bezpečnostní orgány.

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

Nicméně řekl byste, že se ta operace připravovaná prý dva měsíce povedla. Zdá se, že nedošlo k vyžazení informací, přinejmenším a Arkadij Babčenko žije.

Karel RANDÁK, bývalý ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace

Povedla se podle mého názoru se povedla do té míry, že Arkadij Babčenko žije, pokud mu tedy hrozilo nějaké nebezpečí. Na druhou stranu můj názor je ten, že pokud se někdo chce Arkadije Babčenko zbavit, tak tohle byl jeden pokus zmařený, který tedy možná nevyšel, ale je spousta času na to, aby ta akce pokračovala. Z mého pohledu a to zdůrazňuji, je to pouze můj pohled, by bylo lepší skutečně předstírat, že Arkadij Babčenko je buďto mrtev a nechlubit se tím hned dneska na tiskové konferenci, že se nám něco podařilo zmařit a že ten člověk je naživu, anebo potom dát falešnou identitu a toho člověka skutečně uklidit do absolutního bezpečí.

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

Rozumím těm vašim odpovědím dosavadním správně v tom smyslu, že vy velmi pochybujete nad tím, co jsme se zatím od ukrajinské tajné služby dozvěděli, vy nepovažujete to, co zatím zveřejnily za důvěryhodnou verzi a mám samozřejmě na mysli obvinění ruských tajných služeb a to jak z objednávky vraždy Babčenko, tak i dalších až 30 lidí.

Karel RANDÁK, bývalý ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace

Já nejsem žádný rusofil, ale popravdě řečeno, mně ta verze ukrajinské tajné služby v této chvíli nedává příliš smysl nebo respektive, nedává mi příliš smysl postup ukrajinských bezpečnostních orgánů. Já si myslím, že pokud jim skutečně záleží na bezpečnosti Arkadije Babčenko, tak by měli postupovat poněkud jinak.

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

To znamená, že by ho neměli ukazovat na tiskové konferenci, proto jste se nad tím pozastavil, je to tak?

Karel RANDÁK, bývalý ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace

Je to tak, tisková konference byla poměrně předčasná. Podle mého názoru i zbytečná, jestliže Ukrajinci mají skutečně důkazy o tom, že tomu danému novináři jde o život, tak si myslím, že mají postupovat jinak.

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

A povídejte jak jinak, mně zajímá, promiňte, že jsem vám skončila do řeči, ale Arkadij Babčenko na té tiskovce řekl, že on sám neměl na výběr, že mu byly předloženy důkazy a vlastně i poděkoval ukrajinské tajné službě SBU, že mu zachránila život. Zajímá mne, zda tedy měla na výběr právě tato služba. Jaké jiné verze postupu si vy umíte jako profík představit. Šlo to nějak udělat jinak, udělaly by to české služby, udělala by to služba pod vaším vedením jinak?

Karel RANDÁK, bývalý ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace

Tak existují samozřejmě postupy. Existuje spousta metod, jak člověka ochránit. Existují instituty přece chráněných svědků a tak dále, přidělení krycí identity, uklizení toho člověka do zahraničí, kde by na něj kupříkladu ruská služba nebyla schopna dosáhnout a tak dále, a tak dále. Takhle, tento postup, který byl nyní zvolen, vyvolává pochybnosti, že si myslím, že Ukrajinci se chtěli pochlubit tím svým výsledkem, ale na druhou stranu tajná služba tady není proto, žádná tajná služba není proto, aby se chlubila svými výsledky. Pokud se jim podařilo zachránit nebo respektive odvrátit pokus o atentát, tak je to v pořádku, ale není to nic, čím by se měly chlubit do novin. Zvláště by toho člověka neměly vystavovat dalšímu nebezpečí a to se podle mého názoru stalo.

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

A mně tedy zajímá právě, co teď bude s těmi ostatními, protože se mluví údajně až o 30 lidech a ti opoziční novináři a blogeri, ruští, kteří se tedy přestěhovali na Ukrajinu, žijí v Kyjevě, tak mají strach.

Karel RANDÁK, bývalý ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace

To je další fáze celé věci. Pokud je toto celé pravda, tak nepochybně jsou už známa ta jména, kterých je 30, dejme tomu já nevím, jestli jsou to skutečně takto desítky lidí, kterých 30 to je a chránit 30 lidí nebo respektive poskytovat ochranu 30 lidem je náročné, nesmírně náročné jak organizačně, tak finančně a já si nedovedu představit, že ukrajinská strana tohle to je schopna zabezpečit.

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

Upozorňuje generál **Karel Randák**, bývalý ředitel úřadu pro zahraniční styky a informace, čili rozvědky, moc vám děkuju za vaše postřehy. Na slyšenou.

Karel RANDÁK, bývalý ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace

Děkuji za pozvání, na shledanou.

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

A u tématu ještě zůstaneme na chvíli, protože na lince máme také předsedu Syndikátu novinářů a spolupracovníka Českého rozhlasu a Hospodářských novin Adama Černého. Adame, dobrý večer.

Adam ČERNÝ, předseda Syndikátu novinářů, spolupracovník Českého rozhlasu a Hospodářských novin

Dobrý večer.

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

Všechno je tedy jinak, řada novinářů asi včetně nás dvou si oddychla, že Arkadij Babčenko je na živu. Je tedy možné postup a hlavně výsledek operace ukrajinských úřadů aspoň z tohoto pořadu přivítat?

Adam ČERNÝ, předseda Syndikátu novinářů, spolupracovník Českého rozhlasu a Hospodářských novin

Tak je na místě jisté uspokojení z toho, že se nepotvrdilo, že Arkadij Babčenko je mrtev a že se stal obětí úkladné vraždy, to je určitě důležitá zpráva. Ale je tu samozřejmě spousta otázníků, mnohé z nich popsal generál Randák v tom předchozím rozhovoru a já bych, nemohu se samozřejmě věnovat té stránce zpravodajské činnosti, a těch her a protiher. Ale z té novinářské, myslím, že bych připomněl jednu důležitou, že tak jako je na místě úleva, tak jsou na místě přinejmenším jisté pochybnosti v tom, že to že se podařilo odvrátit, jak aspoň říká ukrajinská zpravodajská služba, ten útok tak na druhou stranu to oznámení dokonatého atentátu a pak odhalení, že vlastně ten atentát se nekonal, tak vnáší určité pochybnosti a myslím si, že to dobře připomněli představitelé Reportérů bez hranic, že máme tady najednou otázku nad tím, dobře, příště se něco stane a uvidí se zpráva, že ten byl zabit a my budeme zase čekat, jestli se nejedná o nějakou takovouhle záležitost. To si myslím, že tyhle ty pochybnosti, tato nejistota, to je první bod, kterých bych zdůraznil, ale zdůraznil bych druhý, a tam tedy bych poukázal na to, co říkal Arkadij Babčenko, ale nemohu si to ověřit z pochopitelných důvodů, protože on říkal, že neměl na výběr než tedy přistoupit na tu hru. A to je myslím ta docela nejcitlivější záležitost z hlediska novinářského, že jde o můj život, aspoň jak se dozvídám z těch zpravodajských služeb, ale jestli přistoupit na tu hru, že já jako novinář se stanu součástí té hry mezi Kyjevem a Moskvou a tak dále, přičemž samozřejmě pochopitelné, že Ukrajinci mají spousta důvodů, proč najít důkazy vměšování Rusů do jedné jejich života, jednak dokázat, že se snaží potírat jakýmkoliv způsobem kritiku vedení v Moskvě. To je pochopitelné, ale je velmi silná otázka, jestli se takové věci má účastnit novinář, jehož prvním posláním je věci popisovat a nikoliv vytvářet.

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

Tak ona je otázka, co bychom dělali každý z nás na jeho místě, pokud bychom měli pocit, že nám hrozí smrt, kdyby nás o tom někdo přesvědčoval.

Adam ČERNÝ, předseda Syndikátu novinářů, spolupracovník Českého rozhlasu a Hospodářských novin

To jsem říkal, že tohle nemůžeme, nejsme jak se říká v jeho botách. Já pro to mám porozumění. Ale na druhou stranu nemůžu si odpustit to, říct že najednou tady budeme mít pochybnost, že tady uslyšíme z mnoha stran: Dobře, tak to se možná povedlo. Ale na druhé straně příště, až bude zase zpráva o nějaké vraždě, tak si pro jistotu den, dva počkáme, dokud nevidíme to tělo nebo jednoznačný důkaz a jinak budeme pochybovat, jestli se zase nejedná o nějakou hru. To myslím, že je docela důležité.

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

Bohužel v mnoha směrech nevidíme ten hmatatelný důkaz třeba nikdy.

Adam ČERNÝ, předseda Syndikátu novinářů, spolupracovník Českého rozhlasu a Hospodářských novin

To si možná budeme muset chvíli počkat, možná ano, možná ne, ale určitě ho nevidíme nyní, protože v té zpravodajské hře, která je u toho popisu, jestli ty stíny zrcadel a odrazy zrcadel, kde nevidíme co všechno ví a co všechno kdo ví a co chce říci a neříci, to samozřejmě do toho jít nemůžeme. Ale jako novináři musíme trvat na tom, že jsou, přistoupit na to, že se staneme součástí té hry, to že je velice riskantní, i když zdůrazňuji to, nebyl jsem v pozici pana Arkadije Babčenka a nemohl jsem posoudit, všechna rizika a všechny okolnosti, za kterých on se musel rozhodovat.

Lucie VOPÁLENSKÁ, moderátorka

Říká Adam Černý, novinář a předseda českého Syndikátu novinářů, který byl naším hostem. Díky za to, Adame, a hezký zbytek večera.

Adam ČERNÝ, předseda Syndikátu novinářů, spolupracovník Českého rozhlasu a Hospodářských novin

Díky za pozvání, hezký večer.

[« zpět na začátek](#)